

Archeologienota
Programma van Maatregelen
bureauonderzoek: 2021B396

**Nieuwe fietsersbrug t.h.v. Eiland
Zwijnaarde**

Kim Aluwé

Pieter Laloo

Ghent Archaeological Team bvba
Dorpsstraat 73
8450 Bredene

Colofon

Project:

Nieuwe fietsersbrug t.h.v. Eiland Zwijnaarde

Uitvoerder:

GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM BV (GATE)
Kim Aluwé, Pieter Laloo

© 2021 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM BV

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba.

INHOUDSTAFEL

Inhoudstafel	2
Inleiding	3
Verslag van Resultaten	4
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	4
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	4
1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site	4
1.3 Impactbepaling	4
1.4 Concretisering maatregelen	5

INLEIDING

De initiatiefnemer plant de bouw van een fietsbrug en herinrichtingswerken van de jaagpaden aan beide oevers van de Tijarm op de grens van Zwijnaarde (Gent) en Merelbeke.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt de drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet (perceeloppervlak > 3000m², bodemingreep > 1000m²). Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, een beschermde archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem op te maken met advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

VERSLAG VAN RESULTATEN

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek werd voldoende informatie gewonnen omtrent het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werkzaamheden hierop. Het bureauonderzoek leverde in functie van deze archeologienota voldoende gegevens op om een gefundeerd advies voor vrijgave te formuleren.

1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site

Het onderzoeksgebied bevindt zich aan beide oevers van de Tijarm op de grens van Zwijnaarde (Gent) en Merelbeke. Zowel Zwijnaarde als Merelbeke worden voor het eerst vermeld in de 12de eeuw. De dorpskernen worden ingericht op de iets hoger gelegen droge gronden. De originele meanderende loop van de Bovenschelde doorsnijdt het oostelijke deel van het huidige projectgebied. De zone rondom is voorzien van natte gronden en moerassen.

Eind 19de-begin 20ste eeuw wordt de Tijarm met zijn huidige loop doorheen het projectgebied aangelegd, waarbij grotendeels de originele loop van de Bovenschelde gevolgd wordt. De originele meanders werden afgesloten, maar niet gedempt. Tot zeer recent zijn er weinig wijzigingen doorgevoerd in en rond het projectgebied. Het voorbije decennium werd vooral de zone ten noorden van het projectgebied ingrijpend gewijzigd door saneringen, ophogingen en de inrichting van industrie.

1.3 Impactbepaling

De initiatiefnemer plant de bouw van een fietsbrug en herinrichtingswerken van de jaagpaden aan beide oevers van de Tijarm op de grens van Zwijnaarde (Gent) en Merelbeke. Hierbij worden verschillende werkzaamheden gepland:

- Over de Tijarm wordt een fietsersbrug geplaatst. De bodemingrepen die hiermee gepaard gaan blijven beperkt tot het plaatsen van 4 pijlers: 2 daarvan in de Tijarm zelf, 1 op linkeroever ter hoogte van de geplande ophoging en 1 op rechteroever ter hoogte van de geplande ophoging.
- Op linkeroever (noordelijke oever) wordt over een lengte van 64 m het jaagpad verlaagd. De geplande bodemingreep heeft een oppervlakte van ca. 800m². Het nieuwe jaagpad zal 90cm dieper liggen dan momenteel het geval. Dit betekent dat er maximaal 1,5 m diep zal worden uitgegraven om een nieuwe onderfundering van de weg aan te leggen.
- Onder en in het verlengde van de brug wordt een zone van ca. 950m² op linkeroever opgehoogd. Voorafgaand aan de ophoging wordt de teelaarde verwijderd.
- Een zone van ca. 15000m² op rechteroever wordt heringericht en opgehoogd. Het nieuwe jaagpad wordt volledig aangelegd in de ophoging. Voorafgaand aan de ophoging wordt de teelaarde verwijderd.

1.4 Concretisering maatregelen

De geplande werkzaamheden hebben slechts een beperkte invloed op het bodemarchief. Een grote zone op rechteroever en een zone in het verlengde van de brug op linkeroever zal opgehoogd worden, waarbij de bodemingreep beperkt blijft tot het afgraven van de teelaarde. Op linkeroever wordt het jaagpad ca. 90cm verlaagd over een afstand van 64m. De maximale bodemingreep wordt bereikt ter hoogte van de fundering van het nieuwe jaagpad en bedraagt ca. 1,5m. De bodemingrepen die gepaard gaan met het bouwen van de brug blijven beperkt tot het plaatsen van 4 pijlers.

Bovendien vinden deze werkzaamheden grotendeels plaats in een verstoorde bodem. Twee van de pijlers worden aangelegd in de Tijarm zelf die gegraven werd op het einde van de 19de-begin 20ste eeuw. De twee andere pijlers worden aangelegd in een bouwput op beide oevers die al gegraven zal zijn bij aanvang van de te vergunnen werken. De zones waar enkel de teelaarde wordt afgegraven i.f.v. een ophoging zijn al eerder antropogeen opgehoogd (dijk op rechteroever, recente ophoging noordelijke zone op linkeroever). De afgraving op linkeroever (800m²) vindt plaats ter hoogte van het bestaande jaagpad langs de Tijarm.

Verder onderzoek zal door de aard en plaats van de werkzaamheden niet leiden tot nuttige kenniswinst en is kosten-baten niet aangewezen. Een vrijgave kan aldus geadviseerd worden.

